

ӘСКЕРИ КАФЕДРА АҚ «Университет КАЗГЮУ» АРНАЙЫ НАСИХАТТАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Тақырып № 17: «Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріндегі психологиялық жұмыстар. Әскери қызметкерлермен моральдық-психологиялық қасиеттерді зерттеу және деструктивті діни идеологияға иммунитетті тәрбиелеу мақсатында жеке оқу-тәрбие жұмысын ұйымдастыру және жүргізу әдісі.

С
ұ
р
а
қ
т
а

- 1) Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінде психологиялық жұмысты ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық және әдістемелік негізі.
- 2) Психологиялық жұмыс - Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде идеологиялық жұмыстың және арнайы насихаттаудың бағыттары ретінде.
- 3) деструктивті ұйымдардың идеологиясына және радикалды діни қозғалыстарға бейім әскери қызметшілердің психологиялық алдын-алу -

Оқу сұрақтары:

- 1) Зерттеу:
- 2) Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінде психологиялық жұмысты ұйымдастырудың мәні мен негізгі бағыттары;
- 3) невропсихикалық тұрақсыздығы бар әскери қызметшілерді анықтау әдіснамасы (деструктивті идеологиялардың әсерінен);
- 4) Психикалық-реабилитациялық жұмыстың негізгі принциптері мен әдістері.

Литература:

- 1) Приказ МО РК от 21.02.2013 г. №73 «Об утверждении Стратегии развития идеологической работы в ВС РК»;
- 2) Приказ МО РК от 4.03.2014 г. №92 «Об утверждении системы основных организационных, воспитательных и идеологических мероприятий в ВС РК»;
- 3) Учебное пособие «Методика организации ВиСПР в ВС РК», в 2-х частях, 2015 г., ВК;
- 4) Учебно-методическое пособие «Методика организации и планирования ВиСПР в частях и подразделениях ВС РК» В.В.Колесников, В.Н. Белозеров, КазГЮУ, 2002 г.

Кіріспе:

Зайырлы мемлекеттің саяси жүйесіне интеграцияланудың заңды жолын таба алмай,радикалды түрде саяси билікті алып алу мақсатын көздейді

Боевики из радикальной суннитской группировки "Исламское государство" планировали взять под свой контроль обширные территории.

(Радикалдылардың үстемдік еті мақсаты бар жерлер қара түспен боялған: Бұл Қиыр Шығыс, Солтүстік Африка, Индия, Афганистан, Пакистан Орталық Азия елдері оның ішінде Қазақстан , Испания, Кавказ,.

Қазақстанның шекарасынан алыс емес жерлерде орналасқан радикалды қозғалыстар

Соңғы жылдары Қытайдың Шыңжаңдағы Хань-Қытай мен Ұйғырлар арасындағы өзара қақтығыс деңгейі жоғары шиеленіс деңгейіне жетті. Шыңжаңдағы діни фактордың ұлғаюы және исламның дәстүрлі үрдістеріне - ваххабизмнің өңірге белсенді енуі байқалады.

Такфириттердің және джихадисттердің мінездемелері»:

- 1)Ұйымшылдық ;
- 2)Өлтіруге және өлуге әрдайым дайын болу;
- 3)Жылдамдылық және төзімділік.

Өздерінің спорт залдарын ұйымдастыру, белсенді физикалық дайындықты ұйымдастыру, «өзін-өзі қорғау» мақсатымен топ құрамында идеяны ілгерілету

Әскери-тактикалық дайындық (теориядан тәжірибеге көшу);

Олар Интернет желісі арқылы бақыланады (ол радикалды діни идеологияның сыртқы түрін растайды және оны сыртынан енгізу);

Харизма және физикалық күші бар жастардың табиғи құндылықтары ретінде сипатталатын топ жетекшілерінің рөлі;

Қылмыстық (қылмыс жасау және қылмыскерлердің есебінен олардың нөмірлерін кеңейту туралы ұмтылыстар);

Профилактикалық көмек көрсету:

- 1) Діни ағарту;
- 2) Идеялық - партиялық көмек көрсету, идеялық-саяси ағарту;
- 3) әлеуметтік реабилитация реадaptaция ретінде (*зайырлы мемлекет*).
- 4) ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ КӨМЕК;**

Сұрақ 1.

Қазақстан
Республика
сы Қарулы

Күштерінде
психология
лық
жұмысты
ұйымдасты
рудың
нормативтік
-құқықтық
және
әдістемелік
негізі.

;

2010 жылдың 28 қарашадағы

926-ші Қорғаныс министрінің бұйрығы

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштеріндегі психологиялық қызметтің құрылымы мен тәртібін, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштеріндегі психологиялық жұмыстардың мазмұнын және ұйымдастырылуын анықтайды.

Психологиялық қызмет - бұл қызметтің мазмұны «психологиялық жұмыс» тұжырымдамасымен анықталатын бірыңғай ұйымдық құрылымға біріктірілген мамандандырылған органдардың, бірліктер мен лауазымды тұлғалардың желісі болып табылатын әскерлердің (күштердің) өмірлік белсенділігін моральдық-психологиялық қолдау жүйесінің маңызды компоненттерінің бірі».

ДВИР
ГШ ВС РК

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштеріндегі психологиялық қызметтің жалпы басшылығы Білім беру және идеологиялық жұмыстар департаменті тарапынан жүзеге асырылады. :

әскерлерде (күштерде) психологиялық жұмыстарды ұйымдастыру процесін бақылауды жүзеге асырады;

Қарулы Күштерде психологтардың жұмысын жоспарлайды және ұйымдастырады және оларды әдістемелік қамтамасыз етеді;

**азаматтық оқу және ғылыми мекемелермен (орталықтармен) өзара іс-қимылды ұйымдастырады;
Жұмысты талдау, қорытындылау және болжау**

Психологическая служба ВС РК

Департамент воспитательной и идеологической работы ГШ ВС РК

Отдел психологической,
социологической и военно –
социальной работы

Отдел психологической,
социологической и военно –
социальной работы
ГУ ВИР СВ ВС РК

Старший офицер по
психологической работе
ГУ ВИР СВО ВС РК

Психологиче-
ская служба в
УВИР РГК Юг,
Восток,
Запад, Астана,
АМВ

Старший
офицер по
психологи-
ческой работе в
ОВИР РВиА

Ст. офицер-
психолог
отдела
ВИР ВВС

Ст. офицер-
психолог
отдела
ВИР ПВО

Старший офицер по
психологической работе
бригады

Старший офицер по
психологической
работе бригады
(авиабазы)

Офицер - психолог
военно – морской
базы

Психолог батальона
(дивизиона)

Психологиялық жұмыстар - Психологиялық жұмыс - әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) психикалық денсаулығын сақтауға бағытталған, бейбітшілік және соғыс уақытында командирлер (шенеуніктер), қызметкерлер, білім беру және әлеуметтік-құқықтық органдар, психологтар және арнайы құрылған құрылымдар (бірліктер) жүргізетін, жаттығулар мен жауынгерлік қызметтің міндеттерін сәтті орындау үшін қажетті әскери қызметкерлердің (азаматтық персоналдың) психологиялық қасиеттерін дамыту және қолдау әдістері.

Психологиялық қызметтің тиімділігі үшін ең маңызды шара - кәсіби өзара іс-қимыл сипаты мен командалық персоналдың, психологтардың және басқа да лауазымды тұлғалардың жаттығулар мен ұрыс қимылдары жүйесіндегі іс-қимылының түп мағынасын түсіну.

Психологиялық қызметтің негізгі мақсаттары:

- 1) әскери қызметшілерді (азаматтық персоналды) жауынгерлік даярлаудың және жауынгерлік қызметтің әртүрлі жағдайларында қойылған міндеттерді орындау үшін қажетті психологиялық маңызды қасиеттерді дамытуға жағдай жасау және қамтамасыз ету;
- 2) жауынгерлік даярлық және жауынгерлік дайындық үдерісінде берілген тапсырмаларды табысты орындау үшін әскери қызметшінің жеке басының тұрақты, сенімді және ұтымды жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- 3) әлеуметтік кемсітушіліктің пайда болуының және жеке басының бұзылуының жағдайларын болдырмау, әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) дербес деструктивті мінез-құлқын және жеке өзгерістерін психологиялық түзету;
- 4) әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) барлық санаттарында ортақ психологиялық мәдениетті қалыптастыру, психологиялық білімдерді пайдалануды қалау.

Психологиялық қызметтің міндеттері:

- 1) әскери қызметшілердің жеке психологиялық сипаттамаларын, әскери ұжымдардағы әлеуметтік-психологиялық үдерістерді және олардың даму болжамын зерттеу;
- 2) әскери қызметшілердің мінез-құлық сипаттамаларын сипаттайтын жеке тұлғаның жетекші қасиеттері мен ерекшеліктерін анықтау;
- 3) мәдени және ұлттық дәстүрлерді ескере отырып, әскери қызметшілердің психологиялық сипаттамаларын зерттеу;
- 4) ұжымдық көңіл-күйді дамытудың қалыптасуы мен динамикасын, пікірін, көзқарасын, әдеттерін, дәстүрлерін білу;
- 5) қоғамдық сана-сезімге әсер ететін құралдар мен әдістерді зерттеу (үгіт-насихат, мәдени-демалыс және бұқаралық ақпарат құралдарын қоса алғанда);
- 6) әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) теріс мінез-құлық тенденцияларын қалыптастыру, дамыту және көрсету тетіктерін зерттеу;
- 7) әскери қызметшілердің өмір сүру жағдайларын зерттеу, қызмет көрсету мазмұнын, этносаралық, тұлғалық және жыныстық қатынастарды, құндылық бағдарларын, себептері мен ынталандыруын, әлеуметтік әділеттілікті қалыптастыру проблемаларын және басқа да жағымсыз әлеуметтік құбылыстарды зерттеу
- 8) заманауи жауынгерлік жағдайдағы әскери қызметшілерді психологиялық даярлаудағы табыстылықтың заңдылықтарын анықтау;
- 9) әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) оқу-жаттығу және жауынгерлік әрекеттерінің түрлі жағдайларында белгіленген міндеттерді орындау үшін қажетті психологиялық маңызды қасиеттерді қалыптастыру және дамыту;
- 10) жауынгерлік және мобилизация дайындығын қамтамасыз ету үшін психологиялық жұмыстарды ұйымдастыру, ескерту борышы, күзет және ішкі қызмет;
- 11) әскери ұжымдарда салауатты моральдық-психологиялық ахуалды қалыптастыру бойынша ұсыныстар әзірлеу.

Психологиялық жұмыс принциптері

1. **Кәсіби компетенттік принципі** Бұл әсерді жүзеге асыратын тұлғаларда арнайы психологиялық білім мен тәжірибенің болуын болжайды.
2. **Комплекстік тәсіл принципі** оның барлық әдістерін және формаларын қолданудың бірлігін қамтамасыз ету.
3. **Қызметтік тәсіл принципі** әскери қызметтің рөлін ескере отырып, оның негізінде көптеген психологиялық құбылыстар пайда болады.
4. **Тұрақтылық және уақыттылық принципі** әскери қызметтен босатылғанға дейін әскери қызметке шақыру немесе әскери қызметке түсу кезінде әскери қызметшінің социализациясының барлық кезеңдерінде психологиялық жұмыс жүргізілуін білдіреді.
5. **Материальды-техникалық қамтамасыз ету принципі**-психологиялық жұмыс психологиялық ақпаратты алу үрдісін жүзеге асыру үшін қызметкерлерге тиісті жабдықтар, тренажерлар, өндіріс алаңдары және материалдық-техникалық құралдардың қажеттілігі болып табылады.

**Рота – тәрбие және
идеологиялық
жұмыстар орталығы**

Тәрбие және идеологиялық жұмыстар бойынша рота командирінің орынбасары:

- 1) әр оқу сессиясының әдістемелік ниетін тұжырымдау бойынша ұсыныстар енгізеді;
- 2) әскери бөлімнің (мекеменің) психологымен, әскери қызметшілерге (азаматтық персоналға) психологиялық қысым дәрежесін анықтайды; психологиялық дайындық мәселелері бойынша взвод командирлерін әдістемелік оқытуды ұйымдастырады;
- 3) жауынгерлік дайындықты әдістемелік қамтамасыз етуді талдайды және бағалайды;
- 4) әскери қызметкерлердің (азаматтық персоналдың) кәсіби біліктілігі мен психологиялық тұрақтылығы бақылайды;
- 5) әскери бөлімде діни жағдайды үнемі зерттеп, талдайды, арнайы жарнамалық іс-шараларды жоспарлап отырады және әскери ұжымда деструктивтік идеология идеяларының енуіне жол бермеу үшін қарсы пропагандалар жасайды;
- 6) Жүргізілген жұмыс туралы ВИР бойынша батальон командирінің орынбасарына ай сайын есеп береді.

Психологиялық жұмыстар сапасының бағыты:

Психологиялық ағарту

Психопрофилактикалық жұмыстар

Психологиялық дайындықтар

Психодиагностикалық жұмыстар

Психологиялық көмектер

**Психологиялық ағарту
мақсаттары:**

- 1) әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) жеке психологиялық және жас ерекшеліктері, әскери орта мен ұжымның солдаттардың жеке тұлғаларына әсер ету тетіктері, сондай-ақ олардың ресми қызметінде пайдалану дағдыларын дамыту мақсатында психологиялық-педагогикалық білімдерін жетілдіру
- 2) әскери қызметкерде (азаматтық персонал) ұжымдық құндылықтарды қалыптастыру, берілген қызметтік тапсырмаларды табысты орындауға жәрдемдесетін бөлімде қолайлы психологиялық климатты қолдайды.

▣ **Психопрофилактикалық жұмыстар** - Бұл әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) позитивті психологиялық қарым-қатынастарын сақтауға және нығайтуға, психикасының бұзылуына жол бермеуге, әскери қызметтің бейбіт және төтенше жағдайларда (соның ішінде жауынгерлік) жағдайында әскери қызметшілердің психикалық қызметі үшін оңтайлы жағдайларды жасауға бағытталған шаралар жиынтығы.

Психопрофилактикалық жұмыстарға кіреді:

- 1) әскери қызметшілерді оқыту және жауынгерлік қызметке бейімдеуге бағытталған іс-шараларды жүргізу;
- 2) олардың өмірі, қызметі, білімі мен тәрбиесі жағдайында туындаған әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) психологиялық жүктемесін және невротикалық бұзылуын болдырмау;
- 3) психикалық-түзету шараларын ұйымдастыру және жүргізу мақсатында әскери қызметкерлердің (азаматтық персоналдың) психикалық саласында ауытқу белгілерін ерте анықтау;
- 4) бейімделу кезеңінде бағыныштыларға көмектесу үшін командирлерге (басшыларға) ұсыныстар дайындау;
- 5) психологиялық кеңес беру және психологиялық түзету шаралары мен әскери ұжымда қолайлы психологиялық микро-матта құру бойынша ұсыныстар әзірлеу.

- **Психологиялық жұмыстар** - болашақ жауынгерлік операциялардың қажетті психикалық бейнелерін қалыптастыру және белгілеу мақсатында, негізінен жеке тұлғалардың өзін-өзі жетілдіру және кәсіптік маңызды қасиеттерді дамыту негізінде психикалық жүктемеге қарсы тұрудың ішкі дайындығы мен қарсылығын қалыптастыру, имитациялаудағы табысты тәжірибені алу мақсатында әскери қызметшілерге (азаматтық персоналға) әсер етудің мақсатты кешені. ұрыс жағдайының шарттары.

Мақсаттары:

- 1) алдағы әскери операциялар туралы жауынгерлердің идеяларын қалыптастыру, жаудың ықтимал әрекеттері мен жағдайды зерттеу;
- 2) қауіпті жылдам бағалауға, салдардың шамасын анықтауға және әрекет етудің оңтайлы схемасын таңдауға;
- 3) қауіпті жағдайда шешуші және бастамашылық әрекеттер жасау қабілетін дамыту;
- 4) қорқынышты жеңу және дүрбелеңге қарсы тұру қабілетін дамыту;
- 5) әскери қызметкерлерді (азаматтық персоналды) психикалық өзін-өзі реттеудің қол жетімді әдістеріне оқыту.

Психодиагностикалық жұмыстар - бұл жекелеген қызмет түрлерінде және топтық өзара іс-қимылда көрінетін жеке психологиялық қасиеттер мен жеке қасиеттерді зерттеуге және ашуға бағытталған арнайы жасалған жағдайлар.

Оның ішінде:

- 1) Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріндегі қызметке психологиялық дайындықты анықтау және әскери оқу орындарында оқыту;
- 2) әскери-еңбек ұжымдарындағы қатынастарды дамыту заңдарының психодиагностикалық зерттеулері
- 3) Әскери және еңбек ұжымдарын қалыптастыру мен дамытудың ерте кезеңінде әскери қызметшілерді (азаматтық персоналды) дербес бейтараптандыру белгілерін анықтау;
- 4) психикалық-психикалық қасиеттер мен тұлғалық сипаттамалардың тәуелділігін, жас ерекшеліктеріне қатысты ақыл-ойды анықтау мақсатында әскери қызметкерлердің (азаматтық персоналдың) психодиагностикалық сараптамаларын жүргізу.

Психологиялық көмектер Қарулы Күштердің, олардың отбасыларының және азаматтық қызметкерлердің психикалық денсаулығын қалпына келтіру және қолдау шаралары.

Мақсаттары:

- 1) өмір сүрудің күрделі жағдайлары, тұлғалық даму кезеңдері (соның ішінде жасы), физикалық жағдайы және өзге де жағдайлардан туындаған психологиялық дағдарысты шешуде әскери қызметкерлерге, олардың отбасыларына және азаматтық персоналға психологиялық көмек көрсету;
- 2) әскери қызметкерлердің (азаматтық персоналдың) әртүрлі оқу жағдайларында және әскери қызметтегі міндеттерін орындау үшін қажетті психологиялық қасиеттері мен жеке қасиеттерін қалпына келтіру және қолдау;
- 3) жаттығу және ұрыс қимылдары процесінде психологиялық жарақат алған әскери қызметкерлерді (азаматтық персоналды) психологиялық оңалту.

Психологиялық консультация - Жеке және топтық психотерапия әдістерін қолдана отырып, жеке және топтық психологиялық кеңес беру жүргізіледі.

мақсаттары:

- 1) туындаған күрделі өмір жағдайын немесе өзгерген физиологиялық жағдайын, солдаттың психикалық ерекшеліктерін, оның жеке қасиеттерін байланыстыруды белгілеу;
- 2) проблемалық жағдайдың немесе деструктивті жеке шектеулердің сипатын анықтау;
- 3) әскери қызметкердің психикалық шынайылығына әсер етудің әдістерін және құралдарын таңдау;
- 4) кеңес беру үдерісінде жинақталған тәжірибені шоғырландыру және әскери қызметшілердің жеке даму стратегиясын анықтау.

психокоррекциядан кейінгі әскери орта жағдайында әскери қызметкерлерді (азаматтық персоналды) бейімдеуге бағытталған психологтың, тәрбиелік және әлеуметтік-құқықтық жұмыстың лауазымды тұлғаларының қызметі.

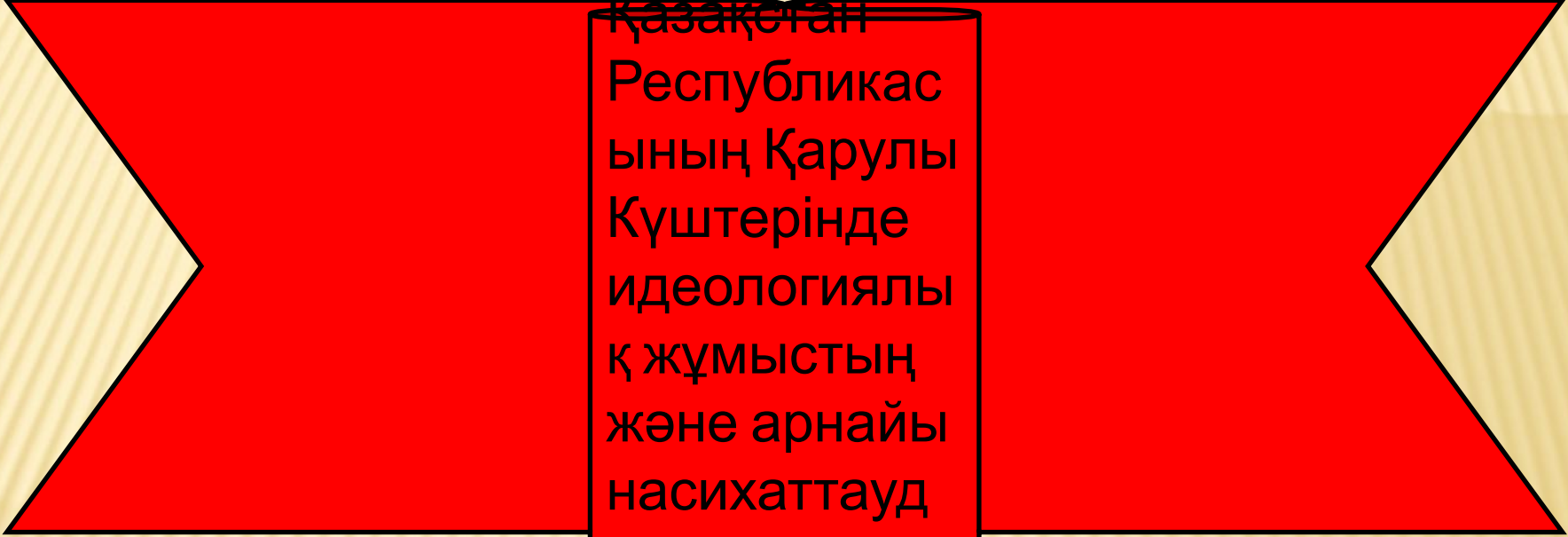

Психологиялық сүйемелдеу командирлармен құрылады және оның мақсаттары:

- 1) Қызметтік қатынастар жүйесінде жауынгерді (азаматтық персоналды) сәтті бейімдеу үшін жағдай жасау;**
- 2) әскери орта жағдайында сәтті бейімделу үшін қажетті психологиялық жағдайды қолдау үшін саналы өтініммен жүретін ерікті күш-жігерді ынталандыру;**
- 3) адаптациялық қабілеті төмен әскери қызметкерлерге (азаматтық персоналға) қатысты психопрофилактикалық жұмыстарды ұйымдастыру бойынша бөлімшелердің басшыларына (басшыларына) еріп жүретін адамдардың психикалық жай-күйінің дамуын және өзгерісін болжау;**
- 4) еріп жүретін адамдардың психикалық жай-күйінің кезеңдік мониторингі (төмен бейімдеу әлеуеті бар әскери қызметшілер).**

Сұрақ №2

Психологиял
ық жұмыс -

Қазақстан
Республикас
ының Қарулы
Күштерінде
идеологиялы
қ жұмыстың
және арнайы
насихаттауд

ың
бағыттары
ретінде.

Психологиялық жұмыс объектілері:

- қызметтегі офицерлер мен генералдар;
  - шарт юойынша әскери қызметшілер мен матростар;
  - жас-ұландықтар;
  - ҚР ҚК азаматтық персоналы;
  - әскери қызметке кандидаттар азаматтар тарапынан;
  - әскери қызметшілердің отбасылары мен жақындары;
- топтар және әскери ұжымдар.

Психологиялық жұмыстар әдістері:

әскери қызметшілердің және әскери қызмет түрлерінің психологиялық сипаттамаларының динамикасын анықтау, сипаттау, болжау, сондай-ақ оларға психологиялық тұрғыдан негізделген әсер ету рәсімдері, әдістері.

- 1) Бақылау;
- 2) Жеке әңгімелесу;
- 3) эксперимент;
- 4) биографиялық әдіс;
- 5) Мінезделерді анализдеу;
- 6) Психодиагностикалық тексеру;
- 7) Социометрлік қарап тексеру;
- 8) Анкетамен жұмыс істеу;

Әскери қызметшілерді (азаматтық персоналды) зерттеу жеке-жеке және топтар (бөлімдер) құрамында жүзеге асырылады:

Әскери қызметкерлердің (азаматтық персоналдың) жеке психологиялық ерекшеліктерін зерттеу бастапқы, терең және кейінгі зерттеуді қамтиды.

Әскери қызметшілердің (азаматтық персоналдың) бірінші кезектегі сараптамасы жас қызметкерлерді қабылдау кезінде жас толтыруды тағайындаған лауазымды тұлғалардан бұзылудың және жеке басының бұзылуының айқын белгілерін анықтау үшін басталады.

Бастапқы кезекте зерттелетіндер:

- 1) нейробиологиялық тұрақсыздық белгілері және әлеуметтік бұзылу белгілері бар әскери қызметшілер
- 2) командирлер (басшылар), тәрбиелік және әлеуметтік-құқықтық жұмыстар органдарының қызметкерлері психологқа жіберілген адамдар;
- 3) психологиялық көмекке дербес түрде өтініш білдірген әскери қызметшілер.

жұмыстарды командирлер (басшылар), олардың тәрбиелік әлеуметтік және құқықтық жұмыстары жөніндегі орынбасарлары, сержанттар, міндеттерді табысты орындау үшін қажетті жағдайлар жасау мақсатында психологпен бірлесіп ұйымдастырады.

Психологиялық жұмыстар бағыттары:

- 1) әскери қызметшілердің қызметке психологиялық дайындық дәрежесін анықтау мақсатында, сондай-ақ борыштық төлемдерді, ауысымдарды (ауысымдарды) ұйымдастыру мен қалыптастыру үшін оңтайлы тәртіпті таңдау үшін психодиагностикалық шараларды жүргізу;
- 2) әскери бөлімнің командиріне, жауынгерлік борышқа, күзет үшін психологиялық ұсыныстарды әзірлеу
- 3) күзет, бастық және кезектен тыс ауысымдардың, есептеулердің басшыларының тапсырмаларын орындау үшін қажетті жағдайларды сақтау мақсатында персоналға әсер етудің психологиялық әдістерін қолдану бойынша ұсыныстар әзірлеу;
- 4) жауынгерлік, әскери және ішкі қызметтен ауысқаннан кейін әскери қызметшілердің психикалық және физикалық ресурстарын қалпына келтіруге бағытталған психикалық-реабилитациялық және психотерапиялық шараларды жүзеге асырады.

Сұрақ №3:

~~Деструктивті~~
ұйымдардың
идеологиясына
және радикалды
діни
қозғалыстарға
бейім әскери
қызметшілердің
психологиялық
алдын-алу -

Деструктивті ұйымдардың идеологиясын және радикалды діни қозғалыстарды қабылдауына бейім.

Әскери қызметшілердің алдын-алу бойынша психологиялық жұмыстардың бағыттары -

Субъектілерді зерттеу әдістері:

- 1) Бақылау;
- 2) Әңгімелесу;
- 3) Эксперимент.
- 4) Құжаттарды зерттеу;
- 5) Тәуелсіз мінездемелер анализі;
- 6) Тәжірибелік қызметті талдау;
- 7) Сұрау жүргізу;
- 8) Тестілеу;

Әсер ету әдістері:

- 1) Сендіру;
- 2) Мысал;
- 3) Көтермелеу;
- 4) Жаттығу;
- 5) Мәжбүрлеу;

Алдын алу және қайта оқыту әдістері:

- 1) Сендіру;
- 2) Ағарту;
- 3) Қайта даярлау;
- 4) Қажетсіз байланыстардың үзілуі;
- 5) Өзін-өзі түзету (өзін-өзі тану);
- 6) Сынға алу;

Алдын алу іс-шаралар жиынтығы болып табылатын оңалту қызметін жүзеге асыру түрінде жүзеге асырылады

:

- 1) *Теологиялық,*
- 2) *Педагогикалық*
- 3) *Әлеуметтік*
- 4) Өмірлік шектеулерді жоюға немесе өтеуге бағытталған және әлеуметтік және кәсіби мәртебесін мүмкіндігінше толықтай қалпына келтіру мақсатында функциялардың жойқын әсерінен жоғалған психологиялық шаралар.

Дінтанушылардың әртүрлі топтарының өкілдерінің психологиялық сипаттамаларын зерттеу (психологиялық-педагогикалық күнделікке тіркеу және әскери бөлімде (бөлімде) және оны қолдану саласындағы діни жағдайларды талдау үшін әдістер

Қатты сенушілер.

Сана сезімнің жалпы мінездемелері:терең діни сенімнің болу.

Белгілері :

- а) негізгі діни догмалар мен мифтерге сену;
- б) белгілі бір діни қауымдастықтың мүшесі ретінде өзін мойындау (мойындау);
- в) жаңа діни құндылықтар мен нормаларға оң көзқарас;
- г) атеизмге, оның құндылықтарына және нормаларына теріс қатынасы.

Мінез-құлықтың жалпы мінездемесі: сенім негізінен мінез-құлықта жүзеге асырылады.

Белгілері :

- а) діни салт-дәстүрлерді, мерекелерді үнемі жөнелту;
- б) үйде діннің салттық нұсқауларын үнемі орындау;
- в) діни ұйымдардың қызметіне қатысу;
- г) балаларды діни рухта тәрбиелеу.

СЕНУШІЛЕР.:

Сана жалпы сипаты: діни сенімнің болуы.

Белгілері:

- а) ең маңызды діни догмалар мен мифтерге сену (Құдайға сену);
- ә) әдетте, белгілі бір күнәға мойындалған адам ретінде өзін түсіну;
- в) кейбір діни құндылықтар мен нормаларға оң көзқарас;
- г) атеизмге, оның құндылықтарына және нормаларына теріс немесе бейтарап көзқарас.

Мінез-құлықтың жалпы мінездемесі: сенім мінез-құлықта нашар жүзеге асады.

Белгілері:

- а) діни дәстүрлер мен мерекелердің сирек түрде атап өту;
- б) үй жағдайында діннің салттық ұстанымдарын ішінара орындау;
- в) діни ұйымдардың қызметіне кейде қатысу;
- г) балаларға нашар діни әсер ету немесе діни білім беруден толық бас тарту.

Нейтралды қарайтындар.

Сана жалпы сипаттамасы: сенім мен сенімсіздік арасындағы ауытқулардың болуы.

Белгілері:

- а) негізгі діни догмалардың дұрыстығына күмән келтіреді;
- б) діни және атеистік құндылықтар мен нормаларға қатысты ауытқулар;

Дінге аса құштарлықпен қармайтын:

Сана жалпы сипаты: діни сенім жоқ, бірақ ешқандай ілім жоқ.

Белгілері:

- а) діни догмалар мен мифтерге сенбейді;
- б) діни және атеистік нормалар мен құндылықтарға да нейтралды қарайды;
- в) бұл дін қоғамға зиян тигізбейді деп есептемейді;
- г) қажетті атеистік білім туралы қажетті деп ойламайды.

Пассивті атеисттер.

Сана жалпы сипаты: атеистік көзқарастар бар, бірақ әрқашан терең және саналы емес.

Белгілері:

- а) діни догмалар мен мифтерге сенбейді;
- б) діни құндылықтар мен нормаларға теріс қарайды;
- в) діннің қоғам үшін зиянды екендігіне сенеді.

Белсенді атеисттер.

Сана жалпы сипаттамасы: терең атеистік көзқарастардың болуы.

Белгілері:

- а) діни догмалар мен мифтерге сенбейді;
- б) діни нормалар мен құндылықтарға теріс қарайды;
- в) атеистік құндылықтар мен нормаларға оң әсермен қарайды;
- г) діннің қоғамға зиянды деп санайды;
- е) атеистік білімге дайын .

Арнайы профилактика (пропорционалдау) нәтижесінде радикалдар мен экстремистер Қазақстан халқын, сондай-ақ құқық қорғау органдарының, қарулы күштердің және тұтастай алғанда мемлекеттің мүдделерін қозғауға жол бермейді.

Атап айтқанда, мақсатты алдын алу практикасында, қалпына келтірілген тұлғаның психологиялық қалпына келуі және қайта жаңғыруы - бұл отансүйгіштік сезімін және мақтаныш сезімін оятады.

- Нәтижесінде бұрынғы радикалдар профилактиканың белсенді қатысушылары болып табылады, ал бұл жұмыстың жалғасуына айтарлықтай ықпал ететін қосымша мәліметтер мен ерекшеліктерді білу керек.**

Контрольные вопросы к семинару:

- 1) Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің қызметкерлерімен психологиялық жұмысты күшейтудің қандай факторлары анықталады?
- 2) Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің № 926 бұйрығы, оның құрылымы және мазмұны қандай?
- 3) Қазақстан Республикасы Қарулы Күштеріндегі (батальонға дейін) психологиялық қызмет және оның ОШС дегеніміз не?
- 4) Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің қызметкерлерімен психологиялық жұмыс (анықтама), ақпараттық-ағартушылық және ағартушылық жұмыс жүйесіндегі мақсаттары?
- 5) ҚР Қарулы Күштерінің психологиялық қызметінің міндеттері?
- 6) Психологиялық жұмыс принциптері және олардың мазмұны?
- 7) Рота - ҚР Қарулы Күштері қызметкерлерімен психологиялық жұмыс ұйымдастыру ұйымының орталығы, психологиялық жұмыстарды ұйымдастыру бойынша ВИР үшін командирлік командирінің орынбасарының міндеттері?
- 8) Ротадағы психологиялық қызметтің бағыттары және олардың мазмұны?
- 9) Неліктен психологиялық жұмыс ротаның персоналымен (аккумулятормен) идеялық жұмыс бағытын көрсетеді?
- 10) Рота персоналымен психологиялық жұмыстың әдістері және олардың мазмұны?
- 11) Рота персоналын зерттеу қалай ұйымдастырылған?
- 12) Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Ішкі Қызметінің Жарғысына сәйкес лауазымды тұлғалардың міндеттері?
- 13) Ротадағы күзет және ішкі қызмет көрсетуді қамтамасыз ететін психологиялық жұмыстар?
- 14) Жалған-діни және радикалды саяси тенденциялар мен қауымдастықтардың идеологиясына иммунитетті қалыптастыру туралы әскери қызметкерлермен психологиялық жұмыс мазмұны?

Семинар:

Оқу сұрақтары:

- 1)Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінде психологиялық жұмысты ұйымдастырудың мәні мен негізгі бағыттары;
- 2)невропсихикалық тұрақсыздығы бар әскери қызметшілерді анықтау әдіснамасы (деструктивті идеологиялардың әсерінен);
- 3)Психикалық-реабилитациялық жұмыстың негізгі принциптері мен әдістері.

Реферат: «Структура и содержание приказа Министра обороны Республики Казахстан N926 от 28 ноября 2010 года «Об утверждении структуры и направлений деятельности психологической работы». (до 10 мин., 6 страниц А4, 14 шр., кириллица + титульный лист, слайдовое сопровождение.)

Фиксированное выступление : Техника проведения индивидуальной воспитательной беседы с военнослужащим по определению отношения к идеологии религиозных (псевдорелигиозных) течений. (до 10 мин., 6 страниц А4, 14 шр., кириллица + титульный лист, слайдовое сопровождение.)